

JAARVERSLAG

MUSEUM HET PAKHUIS

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	4
Een jaar vol belangrijke keuzes	5
In een oogopslag	6
Ermelo Remembers	7
Missie en visie	8
Organisatie	9
Organigram	10
Toekomstbestendig museum	11
Publiek en bereik	12
Tentoonstellingen	13
Publieksreacties	16
Educatie	17
Publieksprogramma	19
Collectie en beheer	20
Regionale samenwerking	20
Ondernemerschap en inclusie	21
Diversiteit en toegankelijkheid	22
Extra subsidies	23
Voruitblik 2026	24

WOORD VOORAF

Het jaar 2025 had voor Museum Het Pakhuis twee gezichten. Over het eerste deel van het jaar hing nog steeds de schaduw van een bezuiniging die een halvering van het subsidiebedrag zou inhouden. Gelukkig heeft de gemeenteraad geluisterd naar de argumenten van het bestuur en directie van het Pakhuis en heeft ze besloten om de bezuiniging van tafel te halen. Maar niet alleen dat, de raad heeft ook opnieuw het belang van het museum voor de museale en toeristisch-recreatieve sector in Ermelo en regionaal nog eens duidelijk onderstreept. Museum Het Pakhuis is de raad en het college erkentelijk voor het genomen besluit en kan nu met volle inzet verder werken aan de toekomst. Ook in samenwerking met lokale regionale en provinciale partijen. Het museum is een graag geziene partner!

Ondertussen werd er door het team en onze vrijwilligers hard gewerkt om aantrekkelijke tentoonstellingen te maken, is het digitale fundament met behulp van Blocks versterkt en zijn er een aantal subsidies aangevraagd en toegekend. Niet in de laatste plaats heeft Museum Het Pakhuis in opdracht van de gebiedscommissie de fietsroute voor het gebied van de agrarische enclave gerealiseerd en die gecombineerd met het project Korte Ketens. Zo kan men al fietsend de prachtige omgeving genieten én heerlijke lokale producten proeven, eten en kopen. Ook hier laat het museum zien dat het in staat is interessante initiatieven op het snijvlak van erfgoed, archeologie en toerisme/recreatie te ontwikkelen en verder te brengen. Voor bestuur en museum is dit dan ook een goed voorbeeld van de weg die we op willen gaan, naast onze exposities en succesvolle educatieprojecten voor scholen.

Als voorzitter van het bestuur wil ik besluiten met te zeggen dat Museum Het Pakhuis in 2025 weer heeft bewezen dat het een prachtig, actief en interessant museum is met grote waarde voor Ermelo, haar bewoners, de toeristen en de regio. Een felicitatie van het bestuur voor de vrijwilligers en het vaste team van Natalie, Maud en Jordy is dan ook meer dan verdiend!

Namens het bestuur,

Dr. J.A. de Haan
Voorzitter

EEN JAAR VOL BELANGRIJKE KEUZES

2025 was voor Museum Het Pakhuis een jaar van belangrijke keuzes, verdieping en versterking. Een jaar waarin de maatschappelijke waarde van het museum nadrukkelijk zichtbaar werd en waarin tegelijkertijd de basis is gelegd voor een toekomstbestendige organisatie.

Het jaar begon met onzekerheid. De discussie rondom de gemeentelijke subsidie maakte duidelijk dat het niet vanzelfsprekend is dat onze organisatie kan blijven doen wat zij belangrijk vindt. Tegelijkertijd bood deze situatie ook een kans om kritisch te kijken naar ons museum, onze rol binnen Ermelo en de keuzes die nodig zijn voor de toekomst. Samen met adviesbureau Blueyard onderzochten wij hoe Museum Het Pakhuis zich verder kan ontwikkelen als een sterk, relevant en duurzaam museum. De belangrijkste conclusie: focus aanbrengen, duidelijke keuzes maken en voortbouwen op de kracht van de organisatie. Die kracht ligt in onze maatschappelijke betekenis. Museum Het Pakhuis is meer dan een plek waar erfgoed wordt bewaard en gepresenteerd. Het is een ontmoetingsplaats waar verhalen uit het verleden worden verbonden met vragen van vandaag. Een plek waar inwoners, bezoekers, leerlingen en vrijwilligers samenkomen om geschiedenis te ontdekken, ervaringen te delen en nieuwe perspectieven te ontwikkelen.

Deze maatschappelijke rol kwam in 2025 op verschillende manieren tot uiting. Met tentoonstellingen als *'Brieven voor Morgen'* maakten wij de geschiedenis van oorlog, vrijheid en uitsluiting invoelbaar voor een breed publiek. Educatieve programma's brachten duizenden leerlingen in contact met erfgoed, archeologie en burgerschap. Door samen te werken met scholen, erfgoedorganisaties, maatschappelijke partners en ondernemers konden wij onze verhalen verder brengen dan de muren van het museum alleen.

Ook achter de schermen zijn belangrijke stappen gezet in de verdere professionalisering van de organisatie. Er is gewerkt aan het versterken van de bedrijfsvoering, het projectmatig werken en het informatiemanagement. Daarbij is een start gemaakt met de verdere inrichting van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC), het vastleggen van bedrijfsprocessen en het borgen van werkprocessen rondom collectiebeheer. Als geregistreerd museum werken wij volgens de Museumnorm, waarin zorgvuldig collectiebeheer, transparante processen en verantwoord organisatiemanagement centraal staan. Met deze ontwikkelingen versterken wij de kwaliteit, continuïteit en toekomstbestendigheid van onze organisatie.

Toekomstbestendig museum

Een bijzonder moment volgde in juni, toen de gemeenteraad koos voor een toekomstbestendig museum en daarmee het vertrouwen uitsprak in de betekenis van Museum Het Pakhuis voor Ermelo. Deze keuze zien wij niet alleen als een waardering voor de resultaten die de afgelopen jaren zijn bereikt, maar ook als een bevestiging van onze maatschappelijke opdracht: het bewaren, onderzoeken, presenteren van erfgoed en het toegankelijk maken voor een breed publiek.

Wij zijn dankbaar voor de inzet van onze medewerkers, vrijwilligers, partners, subsidiegevers en vele andere betrokkenen die zich het afgelopen jaar hebben ingezet voor Het Pakhuis. Dankzij hun deskundigheid, enthousiasme en betrokkenheid konden wij onze ambities verwezenlijken, onze collectie en kennis toegankelijk maken voor een breed publiek en invulling geven aan onze maatschappelijke opdracht. In dit jaarverslag blikken wij terug op de resultaten, ontwikkelingen en samenwerkingen van 2025. Het laat zien hoe wij hebben gewerkt aan de zorg voor ons erfgoed, de versterking van onze organisatie en de verbinding met ons publiek. Tegelijkertijd kijken wij vooruit. Met vertrouwen bouwen wij verder aan een museum dat stevig geworteld is in de geschiedenis van Ermelo en de Veluwe, en dat ruimte biedt aan nieuwe perspectieven, actuele thema's en toekomstige generaties. Zo blijven wij werken aan een museum dat betekenis geeft aan het verleden en relevant is voor de samenleving van vandaag en morgen.

Natalie Overkamp

Directeur Museum Het Pakhuis

IN EEN OOGOPSLAG

Museum Het Pakhuis bereikte in 2025 opnieuw ruim 10.000 bezoekers. Een belangrijke ontwikkeling was de verdere groei van het educatieve bezoek: het aantal leerlingen dat deelnam aan educatieve programma's steeg van 2.842 in 2024 naar 3.010 in 2025. Hiervan kwamen 2.175 leerlingen uit het primair onderwijs en 835 uit het voortgezet onderwijs.

Ook het gebruik van de Museumkaart nam verder toe. In 2025 werden 2.252 bezoeken geregistreerd van Museumkaart-houders, tegenover 1.937 in 2024 en 1.631 in 2023. Daarmee bestond circa 30% van het reguliere bezoek uit Museumkaart-bezoekers.

Daarnaast bracht Museum Het Pakhuis met het project Ermelo Remembers samen met 60 partners het verhaal van 80 jaar Vrijheid tot leven en bereikte daarmee een breed en divers publiek. Om deze lijn door te kunnen zetten is er in 2025 geïnvesteerd in de toekomstbestendigheid van het museum door plannen te ontwikkelen voor verdere versterking van educatie, publieksbereik en maatschappelijke impact.

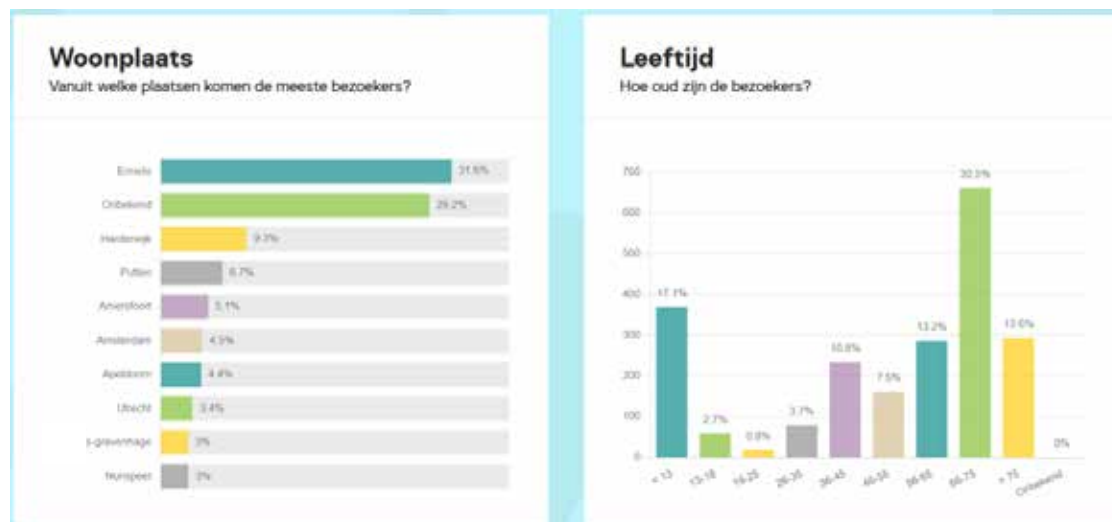
243 dagen geopend

2252 museumkaarten

10.245 bezoekers

3.010 leerlingen

148 activiteiten

ERMELO REMEMBERS

2025 stond in het teken van 80 jaar vrijheid. Als museum hebben we hier een voortrekkersrol/ penvoerderschap in gespeeld om samen met 60 Ermelose partijen een gezamenlijk programma te realiseren. Ermelo Remembers werd voor duizenden Ermeloërs, met tal van activiteiten en evenementen een belevenis. Groot was de reconstructie van de bevrijding op 18 april als hoogtepunt.

MISSIE EN VISIE

Cultuur en erfgoed geven betekenis aan onze leefomgeving. Zij verbinden verleden, heden en toekomst, stimuleren reflectie en dragen bij aan het begrip van onszelf en de samenleving waarin wij leven. Museum Het Pakhuis zet zich in voor het zichtbaar, toegankelijk en relevant maken van het culturele erfgoed van Ermelo en de Veluwe, zodat huidige en toekomstige generaties hiervan kunnen leren, genieten en zich ermee kunnen verbinden.

De lokale identiteit vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. Tegelijkertijd erkennen wij dat identiteit geen vaststaand gegeven is, maar voortdurend in ontwikkeling. Binnen onze tentoonstellingen, educatieve programma's en publieksactiviteiten onderzoeken wij hoe de identiteit van Ermelo en de Veluwe door de tijd heen is gevormd, welke verhalen daarbij een rol spelen en hoe verschillende groepen inwoners deze identiteit ervaren. Door ruimte te bieden aan meerdere perspectieven dragen wij bij aan een inclusieve en actuele benadering van erfgoed.

Er ligt dan ook nadrukkelijk een bredere rol dan die van een fysieke museale locatie. Wij brengen verhalen naar de plekken waar zij betekenis hebben en zoeken actief de verbinding met inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en andere partners. Daarbij maken wij gebruik van zowel fysieke als digitale middelen om erfgoed toegankelijk te maken voor een breed publiek. De collectie vormt hierbij een belangrijke basis, maar even belangrijk zijn de verhalen, herinneringen en ervaringen die in de samenleving leven en die voortdurend nieuwe betekenis geven aan ons erfgoed.

'Het Pakhuis wil inwoners van en bezoekers aan Ermelo het verhaal van Ermelo en omgeving laten ontdekken, hen met dit verhaal verrijken, door spelend leren inspireren en hen verbinden aan elkaar en aan hun omgeving.'

De missie en visie van Museum Het Pakhuis vormen het uitgangspunt voor al onze activiteiten en beleidskeuzes. Of het nu gaat om tentoonstellingen, educatieve programma's, samenwerkingsprojecten of de ontvangst van bezoekers: alles wat wij doen draagt bij aan onze maatschappelijke opdracht en de ambities die wij als museum nastreven.

Kernkwaliteiten

Daarnaast beschikken wij over een aantal kernkwaliteiten die kenmerkend zijn voor onze organisatie en onze medewerkers. Zo streven we naar kwaliteit en aandacht in alles wat wij doen, bieden een gastvrije en klantvriendelijke omgeving, zoeken actief de verbinding met onze omgeving en werken vanuit inspiratie en ambitie aan een betekenisvol museum voor huidige en toekomstige generaties.

Deze kwaliteiten komen tot uiting in onze expertise op het gebied van erfgoededucatie, onze verbindende rol binnen de regio, onze betrokkenheid bij de lokale gemeenschap en ons vermogen om historische verhalen toegankelijk en relevant te maken voor een breed publiek. Het is een leidraad voor het dagelijks handelen, maar ook een belangrijk toetsingskader voor de verdere ontwikkeling van Museum Het Pakhuis.

ORGANISATIE

Museum Het Pakhuis is een compacte organisatie met een grote maatschappelijke en regionale impact. In 2025 werd het museum gedragen door een team van drie medewerkers, gezamenlijk goed voor 2,5 fte. Vanuit hun verschillende expertisegebieden werken zij aan de ontwikkeling van tentoonstellingen, educatie, collectiebeheer, publieksactiviteiten, communicatie en de dagelijkse bedrijfsvoering van het museum.

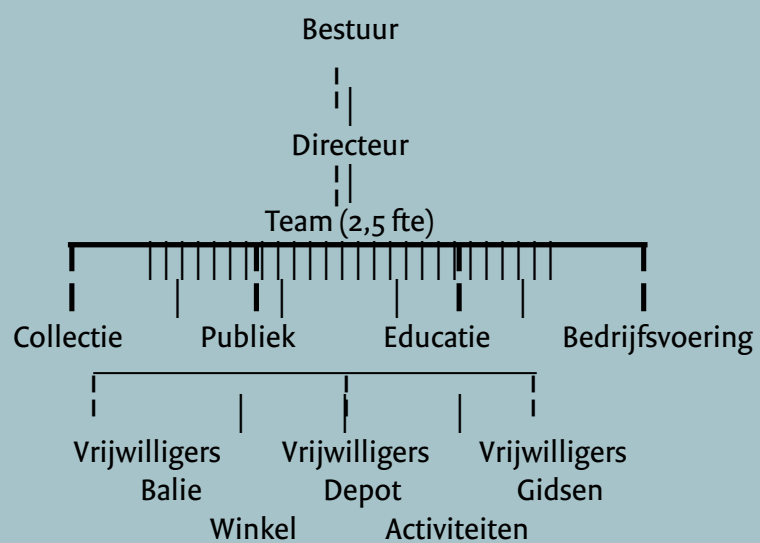
Het bestuur van Museum Het Pakhuis bestaat uit vijf leden die zich op vrijwillige basis inzetten voor de organisatie. Voorzitter Hans de Haan, Penningmeester Anet Brouwer, bestuurslid Frieda Feenstra, bestuurslid Angelique Verwey. Het bestuur houdt toezicht op het beleid, de financiële continuïteit en de strategische ontwikkeling van het museum en fungeert als sparringpartner voor de directie. De kennis en betrokkenheid van de bestuursleden dragen bij aan een toekomstbestendige organisatie en een sterke maatschappelijke positionering.

Vrijwilligers vervullen een onmisbare rol binnen Museum Het Pakhuis. In 2025 waren circa 26 vrijwilligers actief betrokken bij uiteenlopende werkzaamheden, waaronder publieksontvangst, educatie, collectiebeheer, onderzoek en evenementen. Hun inzet, kennis en betrokkenheid leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit, gastvrijheid en maatschappelijke betekenis van het museum.

De combinatie van een klein professioneel team, een betrokken bestuur en een actieve vrijwilligersorganisatie stelt het museum in staat een breed en kwalitatief aanbod te realiseren voor inwoners, bezoekers, scholen en andere doelgroepen in Ermelo en de regio.

ORGANIGRAM

TOEKOMSTBESTENDIG MUSEUM

De mogelijke halvering van de gemeentelijke subsidie bracht de toekomst van het museum nadrukkelijk in beeld. Tegelijkertijd bood deze situatie aanleiding om kritisch naar de organisatie, haar positie en haar ambities te kijken. Samen met adviesbureau Blueyard onderzochten wij welke keuzes nodig zijn om Het Pakhuis duurzaam te versterken. Een van de belangrijkste conclusies uit dit traject was dat focus en duidelijke keuzes essentieel zijn voor een gezonde en toekomstgerichte ontwikkeling. Parallel hieraan werkte de organisatie aan de verdere professionalisering van de bedrijfsvoering, onder meer door de implementatie van het AOIC-document en het verbeteren van interne processen.

Achter de schermen werd hard gewerkt aan de verdere professionalisering van de organisatie. Projectmatig werken werd verder aangescherpt, processen werden beter meetbaar gemaakt en de samenwerking met externe partners werd versterkt. Ook zijn belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van de website en de digitale zichtbaarheid van het museum. Daarmee bouwen wij aan een organisatie die wendbaar, professioneel en toekomstbestendig kan opereren.

Vertrouwen

Een belangrijk moment volgde in juni, toen de gemeenteraad koos voor een toekomstbestendig museum en daarmee het vertrouwen uitsprak in de maatschappelijke waarde van Het Pakhuis voor Ermelo. Mede op basis van het rapport van Blueyard werd bevestigd dat het museum een betekenisvolle plek inneemt binnen de gemeenschap: een plek waar inwoners, bezoekers, toeristen en leerlingen zich welkom voelen, waar lokale geschiedenis toegankelijk wordt gemaakt en waar verhalen bijdragen aan verbinding en begrip.

PUBLIEK EN BEREIK

Ook in het publieksaanbod zijn bewuste keuzes gemaakt. De openingstijden werden in het winterseizoen verruimd en besloten werd afscheid te nemen van de traditionele Sinterklaasactiviteiten, waaronder het Pakjeshuis. Met het vertrek van Sinterklaas misten we ook een groot terugkerend publiek. Dit is deels opgevangen met educatieve activiteiten.

Opvallend was de groei van het aantal bezoekers met een museumkaart. Herberekening van entreegelden leverde vanaf juni ook een hogere opbrengst vanuit de Museumvereniging. Deze ontwikkelingen dragen niet alleen bij aan een financieel gezondere positie, maar laten ook zien dat steeds meer mensen de weg weten te vinden naar de verhalen die Het Pakhuis vertelt. Verhalen die raken, verbinden en uitnodigen tot ontmoeting en dialoog.

Communicatie en marketing

We verbinden ons met ons publiek via verschillende kanalen. In de communicatie is er een centrale rol voor de website van het museum. De website is begin 2025 geheel vernieuwd door Scholten Reclame. Ook hebben we sinds eind 2025 ondersteuning van Clickwave om zichtbaarder te worden op social media kanalen. Dit zetten we in om wetenswaardigheden, nieuws, tentoonstellingen en activiteiten te promoten. Op met name Instagram en Facebook is er het afgelopen jaar een groei doorgemaakt in zowel volgers als engagement. Ook werken we samen met RTV Nunspeet en verspreiden we flyers via Ermelo Buitenleven.

Communicatie, publiciteit en maatschappelijke impact 2025

In 2025 heeft Museum Het Pakhuis zijn positie als cultuurhistorisch ontmoetingspunt voor Ermelo en de regio verder versterkt. Het museum verwelkomde 10.245 bezoekers, organiseerde 148 activiteiten voor diverse doelgroepen en bereikte 3.010 leerlingen via educatieve programma's, schoolbezoeken en de Boomfeestdag. Daarmee vervult het museum een belangrijke rol in het verbinden van erfgoed, educatie en maatschappelijke betrokkenheid.

Ook in de media was Het Pakhuis nadrukkelijk zichtbaar. De activiteiten rondom 80 jaar vrijheid kregen ruime aandacht via onder meer regionale en lokale media. Als penvoerder van Ermelo Remembers speelde het museum een verbindende rol in de totstandkoming en zichtbaarheid van het programma. Daarnaast gereerden activiteiten rond de inclusieve invulling van het Sinterklaas-thema brede publieke belangstelling en droegen zij bij aan het maatschappelijke gesprek over tradities, inclusie en erfgoed. Hiermee onderstreepte het museum zijn rol als relevante en betrokken culturele instelling.

Voor de Theaterwandeling hebben we betaalde promotie ingezet. Via verschillende out-of-home (posters en digitale schermen) en social campagnes was het museum zichtbaar in de regio en online. Media-aandacht was er in 2025 lokaal, regionaal en provinciaal via kranten en Omroep Gelderland.

Gedurende het jaar ontving het museum ruime aandacht in de regionale media. Rond de herdenking van 80 jaar vrijheid werd aandacht besteed aan activiteiten en tentoonstellingen via onder meer Omroep Gelderland, RTV Nunspeet, regionale nieuwsplatforms, De Stentor, Ermelo's Weekblad en andere lokale media. Ook mochten we aanschuiven bij Dijkstra & Evenblij ter plekke, een live radio uitzending op NPO1.

Indicatieve PR-waarde

Voor Museum Het Pakhuis is op basis van de gerealiseerde media-aandacht, bezoekersaantallen, educatief bereik en publieksactiviteiten een conservatieve mediawaarde berekend van: € 45.000 – € 65.000.

*mediawaarde
van: € 45.000 – € 65.000.*

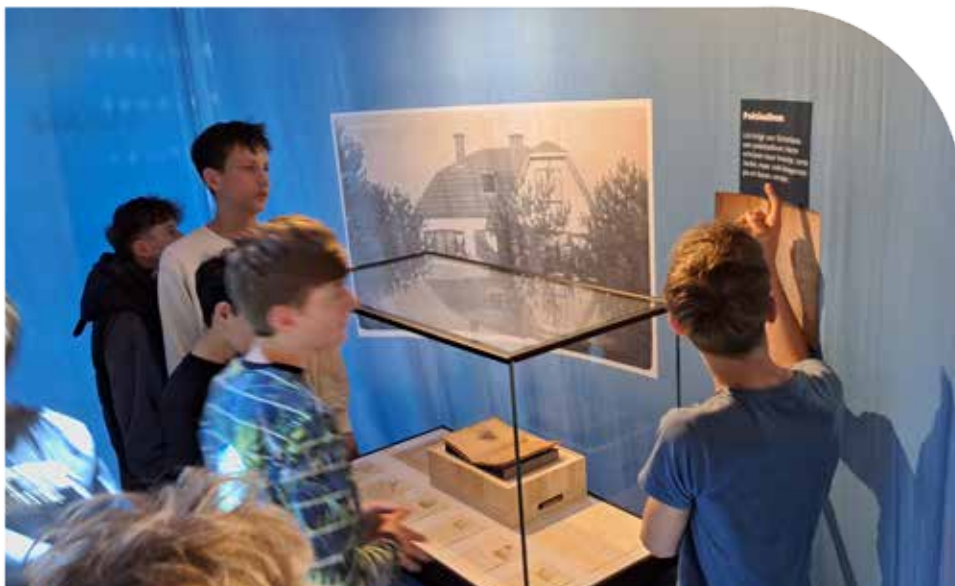
TENTOONSTELLINGEN

In 2025 presenteerde Museum Het Pakhuis een gevarieerd tentoonstellingsprogramma waarin lokale geschiedenis, archeologie en maatschappelijke thema's samenkwamen. De tentoonstellingen trokken bezoekers langs verhalen uit het verleden, van de prehistorie tot de Tweede Wereldoorlog en de negentiende eeuw. Daarbij stond niet alleen het tonen van erfgoed centraal, maar ook het leggen van verbindingen met actuele vraagstukken, het versterken van historisch bewustzijn en het toegankelijk maken van kennis voor een breed publiek.

In februari 2025 werd de nieuwe Canonkast officieel in gebruik genomen. Deze interactieve presentatie brengt de rijke geschiedenis van Ermelo tot leven aan de hand van voorwerpen, beelden en verhalen uit de vijftig vensters van de Ermelose Canon. De Canonkast is ontwikkeld in samenwerking met Stichting Natuur- en Milieuplatform Ermelo en de Vereniging Historisch Ermeloo en biedt bezoekers een toegankelijke kennismaking met belangrijke personen, gebeurtenissen en locaties uit de lokale geschiedenis. Door jaarlijks van inhoud te wisselen blijft de presentatie vernieuwend en krijgen op termijn alle canonvensters aandacht.

Ter gelegenheid van 80 jaar Vrijheid opende Museum Het Pakhuis de tentoonstelling *'Brieven voor Morgen'*. Centraal stonden authentieke brieven uit de Tweede Wereldoorlog, waaronder de correspondentie van de Joodse onderduikkinderen Bram en Eva Beem en de brieven van huisarts en verzetsman dokter Roelf Holtrop vanuit Kamp Vught. Met originele documenten, foto's en objecten bracht de tentoonstelling persoonlijke verhalen van oorlog, verlies, onderduik en veerkracht dichtbij het publiek. Tegelijkertijd kwam de maatschappelijke betekenis van het museum nadrukkelijk naar voren. De aangrijpende kinderbrieven vormden aanleiding voor gesprekken over uitsluiting, discriminatie, vrijheid en democratie, waarmee Het Pakhuis geschiedenis op betekenisvolle wijze verbond aan actuele maatschappelijke vraagstukken.

4 tentoonstellingen

Brieven voor Morgen
In de Ban van Brons
Trechterbekercultuur
1825, de vergeten ramp

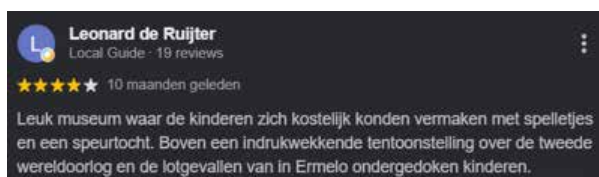
In september was de reizende tentoonstelling over de *'Trechterbekercultuur'* te zien in Ermelo. Deze expositie maakte deel uit van een grensoverschrijdend Interreg-project tussen Nederland en Duitsland en reisde langs negen locaties in de Nederlands-Duitse grensregio. Bezoekers maakten kennis met het leven van duizenden jaren geleden en konden via QR-codes aanvullende verhalen, 3D-prints en reproducties van archeologische vondsten ontdekken. De tentoonstelling belichtte zowel de bijzondere rituelen en grafheuvels als het dagelijkse leven van deze vroege landbouwgemeenschappen en onderstreepte de gedeelde culturele geschiedenis van de grensregio.

In oktober opende de tentoonstelling *'In de Ban van Brons'*, waarin de archeologische rijkdom van de Veluwe en de betekenis van de Bronstijd centraal stonden. Bezoekers maakten kennis met bijzondere voorwerpen van meer dan 4.000 jaar oud, waaronder sieraden, bijlen en zwaarden. Dankzij bruiklenen van het Rijksmuseum van Oudheden konden ook archeologische vondsten uit Ermelo worden getoond die niet eerder in de gemeente te zien waren. De opening werd verzorgd door dr. Quentin Bourgeois van de Universiteit Leiden, die tijdens een mini-lezing inging op de Veluwse grafheuvels, begrafenisrituelen en migratiebewegingen uit de prehistorie. Met deze tentoonstelling bevestigde Het Pakhuis zijn rol als podium voor de archeologische geschiedenis van de Veluwe.

Aan het einde van het jaar was de reizende tentoonstelling *'1825, de vergeten ramp'* van het Noord-Veluws Archief te zien. Deze expositie, die van 9 december 2025 tot en met 8 februari 2026 in Museum Het Pakhuis verbleef, vertelde het verhaal van de zware storm- en watersnoodramp die in februari 1825 de Noordwest-Veluwe trof. De tentoonstelling kwam tot stand dankzij een brede samenwerking van erfgoedinstellingen uit de regio en droeg bij aan het zichtbaar maken van een belangrijk, maar minder bekend hoofdstuk uit de regionale geschiedenis.

PUBLIEKSREACTIES

'Indrukwekkende tentoonstelling over de oorlog. Rillingen liepen over onze rug. Hopelijk nooit meer!'

Marijke

'Wat een indrukwekkende expositie over de familie Beem en de gevonden brieven. Geef de slachtoffers een naam en ze staan dicht bij je!'

Peter en Willy uit Rotterdam

'Juist in deze onrustige maatschappij goed om in herinnering te houden en onze lessen te leren.'

Fam de Heer

'Wat een werk om zulke exposities op te zetten! Van genoten.'

Henk Drost

'Zeer compact, maar bijzondere tentoonstelling, zowel bij Brons, als bij de brieven van WO2.'

'We kwamen voor een uurtje, maar dat bleek veel te kort.'

Elly en Sjef Senden uit Brunssum.

'Bedankt voor al het moois wat bewaard is gebleven en ons veel leert over de geschiedenis.'

Jannette Sinke

EDUCATIE

Educatie vormt een van de belangrijkste pijlers van Museum Het Pakhuis en is nauw verbonden met onze maatschappelijke opdracht om erfgoed en archeologie toegankelijk en betekenisvol te maken voor een breed publiek. Door middel van educatieve programma's, tentoonstellingen en activiteiten brengen wij leerlingen en andere bezoekers in contact met de geschiedenis, archeologie en cultuur van Ermelo en de Veluwe. Daarbij staat niet alleen kennisoverdracht centraal, maar ook het stimuleren van nieuwsgierigheid, historisch besef en betrokken burgerschap.

De sterke positie van Het Pakhuis op het gebied van erfgoededucatie bleef ook in 2025 zichtbaar. We verwelkomden 78 klassen uit het primair onderwijs en 21 klassen uit het voortgezet onderwijs. Museummedewerkers hebben voor het uitwisselingsproject van Groevenbeek lessen verzorgd in de natuur. Ook is er voor de GroevenWeek een speciaal programma ontwikkeld. Met het voortgezet onderwijs is er archiefonderzoek gedaan en werd er ingezoomd op propagandaposters, lesmateriaal dat speciaal in het kader van 80 jaar vrijheid is ontwikkeld.

Ook in 2025 heeft Het Pakhuis in opdracht van de gemeente Ermelo de Boomfeestdag georganiseerd. Ditmaal was er in samenwerking met bosbeheerder Henk Jan Zwart gekozen voor 5 maart. Er deden bijna 150 leerlingen aan mee. De kwaliteit van ons educatieve aanbod, dat ook wordt aangeboden via Reizen in de Tijd, wordt breed gewaardeerd en blijkt onder meer uit het groeiende aantal leerlingen dat jaarlijks het museum bezoekt. Scholen weten Het Pakhuis steeds beter te vinden als partner voor erfgoedonderwijs, waarbij onze programma's aansluiten op de onderwijsdoelen en de belevingswereld van leerlingen. Door erfgoed en archeologie tastbaar en ervaarbaar te maken, dragen wij bij aan het begrip van het verleden en de betekenis daarvan voor actuele maatschappelijke vraagstukken.

Met onze expertise op het gebied van erfgoededucatie vervult Het Pakhuis bovendien een belangrijke regionale rol. Samen met culturele partners en erfgoedorganisaties ontwikkelen wij programma's die bijdragen aan een duurzame verankering van erfgoed en archeologie in het onderwijs en aan een blijvende verbinding tussen jongere generaties en hun omgeving. Van de verschillende leerkrachten kregen we voor educatie een hoge waardering. Zo ontvingen we gemiddeld een 8, een 8,6, een 9 en 9,3 voor de verschillende programma's.

*'Ontzettend leuke doe-activiteiten,
lieve dames om te helpen, mooi opgezet.'*

De Jonge Archeologen Club werd op 23 juni 2025 officieel gelanceerd tijdens een feestelijke bijeenkomst bij Museum Het Pakhuis. Onder toezicht van demissionair minister Eppo Bruins gingen kinderen enthousiast aan de slag met archeologische vondsten en maakten zij kennis met het werk van archeologen.

De minister nam zelf actief deel aan de activiteiten en onderstreepte daarmee het belang van erfgoededucatie en het stimuleren van nieuwsgierigheid naar het verleden. De JAC is een gezamenlijk initiatief van het Hunebedcentrum, Museum Het Pakhuis en Stichting Nationale Archeologiedagen. De belangstelling voor de club was groot en leidde tot positieve aandacht in lokale, regionale en landelijke media.

PUBLIEKSPROGRAMMA

Naast tentoonstellingen en educatieve programma's organiseerde Museum Het Pakhuis in 2025 tal van activiteiten voor uiteenlopende doelgroepen. Daarbij werd regelmatig aangesloten bij landelijke initiatieven, zoals de Nationale Archeologiedagen, Open Monumentendag en de activiteiten rondom 80 jaar Vrijheid. Met deze programmering bracht het museum erfgoed op een toegankelijke en interactieve manier onder de aandacht van een breed publiek.

In het kader van 80 jaar Vrijheid organiseerde het museum daarnaast verschillende lezingen en verdiepende activiteiten. Zo verzorgden historicus Evert de Graaf en museumdirecteur Natalie Overkamp een drukbezochte verhaalavond over het leven van de Joodse kinderen Eva en Bram Beem. Aan de hand van hun persoonlijke geschiedenis werd stilgestaan bij thema's als vertrouwen, verraad, uitsluiting en vrijheid. De bijeenkomst sloot aan bij de tentoonstelling Brieven voor Morgen en bood bezoekers de gelegenheid om in gesprek te gaan over de betekenis van deze geschiedenis voor de samenleving van vandaag.

Open Monumentendag en Spot On Ermelo

Ook participeerde het museum tijdens Open Monumentendag, de Maand van de Geschiedenis en Spot On Ermelo. Met deze activiteiten gaf Museum Het Pakhuis invulling aan zijn ambitie om erfgoed niet alleen te presenteren, maar ook te gebruiken als aanleiding voor ontmoeting, verdieping en maatschappelijke dialoog.

Theaterwandeling

In 2025 is er voor de vijfde keer een Theaterwandeling opgezet. Ditmaal is er gekozen voor een onbekend verhaal van verzetsstrijder Peter Kamphorst die tijdens de Tweede Wereldoorlog terecht kwam in het Englandspeil. Het bijzondere aan de Theaterwandeling is dat er per centueel gezien veel jonge vrijwilligers deelnamen. Ook was er opnieuw een dansgroep als onderdeel van de voorstelling.

Zovormden de activiteiten in 2025 gezamenlijk een veelzijdig programma waarin geschiedenis, educatie, cultuur en ontmoeting elkaar op natuurlijke wijze versterkten.

COLLECTIE EN BEHEER

Museum Het Pakhuis heeft in 2025, mede dankzij een bijdrage van het Mondriaan Fonds, een belangrijke stap gezet in de verdere digitalisering van de collectie. Het project richtte zich met name op documenten, foto's, dia's en opgravingstekeningen en draagt bij aan duurzaam collectiebeheer, betere toegankelijkheid en toekomstbestendig behoud van erfgoed.

Voorafgaand aan de digitalisering is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd, waarbij collectiemateriaal werd geordend, beschreven en voorbereid. Dit proces heeft tevens geleid tot verdere professionalisering van de interne werkprocessen rondom collectiebeheer en digitalisering.

De digitalisering is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE). De geselecteerde objecten zijn in hoge kwaliteit gedigitaliseerd, voorzien van metadata en opgenomen in het collectieregistratiesysteem. Hierdoor is de collectie beter doorzoekbaar, beheerbaar en toegankelijk geworden voor onderzoek, educatie en publieksactiviteiten.

Naast de uitvoering van het project investeerde het museum in kennisontwikkeling door actief deel te nemen aan bijeenkomsten en workshops van het Netwerk Digitaal Erfgoed. De opgedane kennis en verbeterde werkprocessen vormen een solide basis voor toekomstige digitaliseringsprojecten. Hoewel nog niet de volledige collectie is gedigitaliseerd, is in 2025 een belangrijke stap gezet in de verdere uitvoering van de digitale strategie van het museum.

REGIONALE SAMENWERKING

De positie van Museum Het Pakhuis als regionaal erfgoedcentrum is afgelopen jaar verder versterkt door een actieve rol te vervullen binnen het Archeologisch BelevingsCentrum Veluwe (ABC) en GEUS, het samenwerkingsverband tussen Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld. In beide trajecten levert het museum een inhoudelijke en organisatorische bijdrage aan de ontwikkeling van projecten die de archeologische en cultuurhistorische rijkdom van de Veluwe zichtbaar en beleefbaar maken.

Een belangrijke mijlpaal was de realisatie van het eerste Venster naar het Veluws Verleden bij het bezoekerscentrum van de schaapskooi in Ermelo. Dit interactieve informatiepunt brengt het verhaal van de Ermelose Romeinse marskampen op toegankelijke wijze onder de aandacht van bezoekers en vormt de eerste stap in een breder netwerk van erfgoedlocaties op de Veluwe.

Hierbij werken we aan het versterken van de zichtbaarheid, beleefbaarheid en toegankelijkheid van het Veluwse erfgoed. Het afgelopen jaar stond daarbij in het teken van de concretisering van plannen en de ontwikkeling van uitvoerbare projecten, waarvoor inmiddels financiering beschikbaar komt. Met deze inzet verstevigt Museum Het Pakhuis zijn rol als inhoudelijke partner en aanjager van regionale erfgoedontwikkeling.

Samenwerking vormde een belangrijke pijler onder onze activiteiten. Met het Noord-Veluws Archief werd gewerkt aan het project 1825, de vergeten ramp, over de stormvloed die de Noordwest-Veluwe trof. Het Pakhuis ontwikkelde de educatieve componenten en presenteerde de reizende tentoonstelling in het museum. Samen met Stichting Behoud Oorlogsherinneringen werd gewerkt aan een gezamenlijke fietsroute en publieksaanbod. In samenwerking met CODA ontwikkelden en verzorgden wij in het kader van 80 jaar Vrijheid educatieve programma's voor het basis- en voortgezet onderwijs, gericht op burgerschapsvorming, vrijheid en verbondenheid. Een speciaal ontwikkeld vriendenalbum over het leven van Eva Beem bracht de geschiedenis van vrijheid en verlies voor leerlingen op een persoonlijke en toegankelijke manier dichtbij.

ONDERNEMERSCHAP EN INCLUSIE

Met de toenemende digitalisering van collectiebeheer, publieksinformatie en bedrijfsprocessen is zorgvuldig informatiemanagement essentieel. In 2025 is daarom gestart met de ontwikkeling van integraal informatiebeleid. Dit beleid draagt bij aan de kwaliteit, toegankelijkheid en veiligheid van informatie en vormt een belangrijke basis voor zowel het collectiebeheer als de bedrijfsvoering.

Museum Het Pakhuis ziet ondernemerschap als een integraal onderdeel van zijn maatschappelijke opdracht. Vanuit de missie om erfgoed betekenisvol te maken, zet het museum zich in voor verbinding, participatie en kennisdeling. Daarbij staat een toegankelijke, inclusieve en toekomstbestendige organisatie centraal. Het museum besteedt actief aandacht aan duurzaamheid, toegankelijkheid, diversiteit en inclusie. Door ruimte te bieden aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en samen te werken met onder meer Werk Centraal (GGZ Centraal), draagt Het Pakhuis bij aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen.

Om bezoekers te verdiepen en te betrekken, investeert het museum in vernieuwende presentatievormen als Blocks, educatieve activiteiten en een brede randprogrammering. Digitale toepassingen worden ingezet om erfgoed toegankelijker te maken, nieuwe doelgroepen te bereiken en de interactie met collecties en verhalen te versterken.

Talentontwikkeling

De verbinding met de regio vormt een belangrijke pijler onder het beleid. Door samen te werken met inwoners, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties, erfgoedpartners en ondernemers blijft het museum geworteld in de samenleving. Co-creatie speelt daarbij een steeds grotere rol, waardoor nieuwe verhalen en perspectieven een plaats krijgen binnen het museum. Ook op het gebied van participatie en talentontwikkeling neemt het museum verantwoordelijkheid. Het museum biedt werk- en leerplekken, begeleidt re-integratietrajecten en biedt stageplaatsen aan mbo- en hbo-studenten. Daarmee draagt Het Pakhuis bij aan persoonlijke ontwikkeling en de instroom van nieuwe professionals in de erfgoedsector.

DIVERSITEIT & TOEGANKELIJKHEID

Museum Het Pakhuis onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie en geeft hier invulling aan binnen de vier pijlers: programma, publiek, partners en personeel. Vanuit de maatschappelijke opdracht streeft het museum naar een toegankelijke en inclusieve organisatie waarin verschillende perspectieven, verhalen en ervaringen zichtbaar zijn.

In tentoonstellingen, educatieve programma's en publieksactiviteiten wordt aandacht besteed aan diverse perspectieven op erfgoed, geschiedenis en samenleving. Het museum stimuleert ontmoeting, dialoog en participatie en zoekt actief samenwerking met maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, erfgoedpartners en lokale gemeenschappen. Co-creatie speelt daarbij een belangrijke rol.

Toegankelijkheid vormt een belangrijk uitgangspunt. Het museum werkt aan fysieke, sociale, digitale en financiële toegankelijkheid door middel van aangepaste rondleidingen, activiteiten voor specifieke doelgroepen en toegankelijke communicatie. Met initiatieven als Pakhuis on Tour worden de museale verhalen ook buiten de museummuren toegankelijk gemaakt.

Ook stellen we entreekaartjes beschikbaar voor kinderen die niet op vakantie kunnen.

Diversiteit en inclusie zijn daarnaast onderdeel van de organisatieontwikkeling. Het museum biedt ruimte aan medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en bestuursleden met uiteenlopende achtergronden en ervaringen. Ook worden kansen geboden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van jong talent. De komende jaren blijft Museum Het Pakhuis werken aan het versterken van toegankelijkheid, gelijkwaardigheid en meerstemmigheid, met als doel een museum te zijn dat actief bijdraagt aan een open en verbonden samenleving.

EXTRA SUBSIDIE

extra subsidies en donaties
van: € 85.000.

Ook in 2025 kreeg het museum aanvullende subsidies van fondsen en overheden. Deze bijdragen maakten het mogelijk om de programmering verder te versterken en nieuwe activiteiten en projecten te realiseren. Van het Rabobank Stimuleringsfonds ontving Het Pakhuis € 5.000. Dit is gebruikt om Bodemonsters te realiseren. De subsidies van het Vfonds (€ 5.000) en het VSB fonds (€ 7.500) zijn ingezet voor de Theaterwandeling. Het Mondriaan Fonds (€ 6.516) is ingezet om documenten en foto's te digitaliseren.

De grootste aanvullende bijdrage werd verstrekt door de Provincie Gelderland. Voor de ontwikkelingen uitvoering van een project dat aansloot bij de Gelderse Thematische Verhaallijn. Museum Het Pakhuis kreeg een subsidie van € 40.000. Samen met Flipje&Streekmuseum Tiel is dit ingezet op de Bronstijd tentoonstelling. Deze bijdrage vormt een belangrijke impuls voor de verdere versterking van de presentatie van het Gelderse verhaal en stimuleert de samenwerking binnen de erfgoedsector.

VOORUITBLIK 2026

De ontwikkelingen van 2025 hebben bevestigd dat Museum Het Pakhuis een belangrijke maatschappelijke functie vervult binnen Ermelo en de regio. De komende jaren bouwen wij verder aan een museum dat niet alleen erfgoed bewaart en presenteert, maar ook actief bijdraagt aan educatie, ontmoeting, identiteitsvorming en maatschappelijke verbinding.

In 2026 staat de verdere professionalisering van de organisatie centraal. Op basis van de inzichten uit het Blueyard-traject werken wij verder aan een duidelijke positionering, een toekomstbestendige bedrijfsvoering en een organisatie die flexibel kan inspelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen. Daarbij blijven kwaliteit, focus en samenwerking belangrijke uitgangspunten.

Ook het publieksaanbod blijft zich ontwikkelen. We blijven investeren in tentoonstellingen, activiteiten en educatieve programma's die aansluiten bij actuele maatschappelijke thema's en tegelijkertijd geworteld zijn in de geschiedenis van Ermelo en de Veluwe.

Op het gebied van educatie zetten wij onze rol als regionale partner verder voort. Samen met scholen, erfgoedorganisaties en culturele instellingen ontwikkelen wij nieuwe programma's die bijdragen aan historisch besef, burgerschapsvorming en de verbinding tussen onderwijs en erfgoed. Daarbij blijven wij investeren in kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk erfgoed-onderwijs.

Een voorverkenning in diverse archieven heeft aangetoond dat veel Ermelose vondsten zich in andere depots bevinden. In 2026 en 2027 doen we onderzoek naar het Ermelo's verleden dat zich buiten de gemeentegrenzen bevindt. Dit om in 2027 een bijzondere tentoonstelling te kunnen realiseren. Ook gaan we op zoek naar het menselijke verhaal achter het landschap. Dit in het kader van een Veluwe breed project. Daarnaast werken wij verder aan de digitale ontwikkeling van het museum. Ook blijven wij investeren in digitaal informatiebeheer, online zichtbaarheid en nieuwe vormen van publieksbereik.

Binnen regionale samenwerkingsverbanden blijven wij actief bijdragen aan de ontwikkeling van het Veluwse erfgoed. Projecten zoals het Archeologisch BelevingsCentrum Veluwe en de verdere uitrol van de Vensters naar het Veluws Verleden bieden kansen om het verhaal van de regio zichtbaar en beleefbaar te maken voor een breed publiek.

Met vertrouwen kijken wij vooruit naar 2026. Dankzij de inzet van medewerkers, vrijwilligers, partners en subsidiegevers beschikt Museum Het Pakhuis over een stevige basis om verder te bouwen aan een toegankelijk, relevant en toekomstgericht museum. Een museum dat verleden, heden en toekomst met elkaar verbindt en blijvend van betekenis is voor inwoners, bezoekers en toekomstige generaties.